

Ekosofias Nyhetsbrev

AUGUSTI 2016 - TJUGOFJÄRDE ÅRGÅNGEN

REKORDTIDIG OVERSHOOT DAY – JORDENS RESURSER TOG SLUT 8 AUGUSTI

I år inföll Overshoot Day rekordtidigt igen. Redan den 8 augusti hade vi gjort av med hela årets ekologiska budget, jämfört med förra årets rekord den 13 augusti. Gapet ökar mellan konsumtionen och vad naturen kan förnya. Den största boven är koldioxidutsläppen som står för mer än hälften av det ekologiska fotavtrycket.

På de fem månader som återstår av 2016 får vi leva på lånat naturkapital.

– Pressen på naturresurserna ökar i takt med att vi blir fler på jorden samtidigt som koldioxidutsläppen och konsumtionen ökar. Nu krävs det drygt 1,6 planeter för att återskapa de naturresurser som konsumeras av oss människor. FNs klimatavtal är ett viktigt steg framåt, men nu måste politiker, företag och finansaktörer i alla länder agera snabbare och kraftfullare om vi ska vända trenden, säger Håkan Wirtén, generalsekreterare på WWF.

Enligt nätverket Global Footprint Network, som samarbetar med WWF, har Overshoot Day – ”den ekologiska skuldens dag” – flyttats från oktober till augusti på femton år. Ekosystemen belastas hårt av avskogning, torka, vattenbrist, jorderosion, minskad biologisk mångfald och ökad koldioxidlagring i atmosfären.

INVASIVA ARTER: ETT GLOBALT MILJÖHOT

Invasiva arter (dvs arter som introducerats till områden utanför sina ursprungliga utbredningsområden) är ett av de största hoten mot den globala biologiska mångfalden. Amerikanska forskare varnar för att så mycket som en sjättedel av jordens landmassa ligger i riskzonen.

Detta publiceras i den vetenskapliga tidskriften Nature Communications.

– Det som jag tyckte var tankeväckande är att de belyser hur viktigt det är att upprätta internationella samtal. Då vi kan samordna våra insatser på ett mer effektivt sätt, säger Mora Aronsson, expert på internationell naturvård vid ArtDatabanken på Sveriges Lantbruksuniversitet.

De områden som riskerar att drabbas mest på sikt är utvecklingsländer på varma platser. För det första gör klimatet där det lättare för nya arter att anpassa sig snabbt. För det andra kan det bli svårare för de här länderna att klara av de kostnader som en invasiv art kan bidra till.

Svt Nyheter

DÄRFÖR ÖKAR ÖVERSVÄMNINGARNA

Risken för höga vattenflöden har ökat på många ställen i Sverige. Detta trots att nederbörden inte visar samma förändring. Det är istället flera samverkande faktorer som ligger bakom de förändrade vattenflödena som exempelvis urbanisering, upptining av permafrost och ett förändrat jord- och skogsbruk. Därför måste vi redan tidigt i samhällsplaneringen minimera översvämningsriskerna. Detta konstaterar Anna Åkesson i en doktorsavhandling vid KTH. För att förhindra översvämningsgaller det att tänka efter innan man bygger nya bostadsområden. Genom att spara träd och ha små allmänningar och skapa gröna ytor mellan tomterna så får regnvattnet en chans att dunsta bort och rinna ner i marken. Det går också att anlägga små slingrande bäckar, dammar och rabatter i bostadsområdet. Dels minskar då mängden överskottsvatten, dels når inte allt vatten efter ett regn rörsystemet samtidigt.

När man bygger höghus kan man ordna odlingar på taket som suger åt sig regnvattnet, säger Anna Åkesson

Ett annat exempel är att stenlägga i stället för att asfaltera på vissa ställen, då kan vattnet rinna ner mellan stenarna vilket påverkar vattenflödet på ett positivt sätt.

MILJÖORGANISATIONER: RSPO-MÄRKT PALMOLJA INTE ALLS HÅLLBART PRODUCERAD

På Sumatra i Indonesien försvinner regnskogen i rask takt när oljepalmsplantagerna breder ut sig. Samma sak händer även i grannlandet Malaysia. Trots att i stort sett all palmolja är miljöcertifierad ger det ett dåligt skydd för regnskog och lokalbefolkning. Det uppger flera miljöorganisationer till SVT, som nyligen besökt plantager och byar i Sydostasien.

I svenska matbutiker är i stort sett all palmolja certifierad enligt RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil). Kriterierna ska stoppa avskogning, barnarbete och sociala konflikter, men certifieringen har fått hård internationell kritik. Den tillåter ändå viss avskogning och användning av giftet parakvat som är förbjudet i EU. Reglerna anses vara för svaga och kontrollen för dålig. Enligt de Indonesiska miljöorganisationer som SVT träffat går det inte att lita på att märkningen står för hållbart producerad palmolja.

- Vi har avslöjat att företagen fortfarande köper råvara från olagliga plantager, säger Woro Supartina på organisationen Jikalahari, som arbetar för att bevara skogen.

I Norge har kunderna valt bort palmolja. Importen har minskat med två tredjedelar enligt Maria Rydlund, palmoljeexpert på Naturskyddsföreningen.

Svt Nyheter

SVENSKAR VILL HA MER MILJÖPOLITIK FRÅN EU

När EU-parlamentet gav EU i uppdrag att undersöka medborgarnas inställning till bland annat miljöpolitiken i unionen visade det sig att Sverige sticker ut. På frågan om EU ska ha mer, mindre eller oförändrat fokus på miljöfrågor svarade hela 83 procent att de förväntar sig mer miljöpolitik från Bryssel. Endast 3 procent av svenskarna vill ha mindre av den varan.

När resultatet från hela unionen slås samman framgår att 67 procent vill ha mer miljöpolitik och 7 procent vill ha mindre. Länder som går i motsatt riktning och inte vill att EU ska syssla med miljöpolitik i lika stor utsträckning är Polen, Lettland, Estland och Tjeckien, där färre än 50 procent efterfrågar mer miljöpolitik.

Aktuell Hållbarhet

KLIMATKLIVET UTÖKAS OCH FÖRLÄNGS

Regeringen vill utöka och förlänga det särskilda stödet för klimatinvesteringar, det så kallade Klimatklivet. För 2017 och 2018 vill regeringen tillföra ytterligare 100 miljoner kronor per år. Satsningen förlängs också med två år, till 2020. Klimatklivet är regeringens viktigaste klimatsatsning. Den ger investeringsstöd för klimatprojekt till företag, kommuner, regioner och organisationer på totalt 1,9 miljarder kronor under åren 2015-2018.

Sedan stödet infördes 2015 har det blivit mycket populärt. Hittills har 330 av totalt cirka 1 000 inkomna ansökningar fått stöd. De flesta handlar om att bygga laddpunkter för elfordon, konvertera från fossilt bränsle till förnybart eller utöka produktion av biogas.

TRE UTMANINGAR FÖR BYGGBRANSCHENS KLIMATARBETE

Enligt Miljömålsberedningens mål ska byggbranschen vara klimatneutral 2045. Maria Brogren, energi- och miljöchef på Sveriges Byggindustrier, ser tre stora utmaningar på vägen dit.

Materialet – projektet Strandparken i Sundbyberg visar att 78 procent av byggprocessens klimatpåverkan kommer från material. Här gäller det att ställa krav vid inköp. Det behövs information om varje materials och produkts miljöpåverkan, säger Maria Brogren.

Transporterna – en utmaning som byggbranschen har gemensamt med många andra branscher. Mycket bör göras på EU-nivå, med det behövs också nationella satsningar som till exempel underlättar byggtransporter på järnväg och långsiktigt löser drivmedelsfrågan för transporter på väg, anser Maria Brogren.

Maskinparken – byggbranschen är beroende av stora och lite ovanliga arbetsmaskiner. Ofta har de lång livslängd, men redan nu kan de gamla behöva fasas ut om målet om klimatneutralitet ska nås. Det finns många frågetecken. Kan maskinerna drivas av biobränsle? Vilka styrmedel kommer att finnas i framtiden? Klimatanpassade maskiner måste också premieras i upphandlingar, enligt Maria Brogren.

Byggindustrin

MÖBLER, SKOR OCH DATORER FÅR MÄRKAS MED ECOLABEL

EU-kommissionen har godkänt fler produktgrupper att omfattas av miljömärkningen Ecolabel. Nu ska även möbler, skor och datorer omfattas. Tillverkarna av dessa produktgrupper, som vill använda EU:s miljömärke, måste förutom att uppfylla krav på miljö och prestanda även uppfylla krav på produktsäkerhet och sociala aspekter.

Miljökommissionär Karmenu Vella menar att miljömärkningen Ecolabel främjar Europas övergång till en cirkulär ekonomi samt stöder både hållbar produktion och konsumtion. Detta då konsumenterna tack vare märkningen kan göra medvetna val utan att kompromissa med kvaliteten på produkterna.

EU:S SUSTAINABLE ENERGY AWARD TILL ÖSTERIKISKT ÖLBRYGGERI

Gösser Brewery, ett österrikiskt bryggeri som ägs av Heineken-koncernen, har fått EU:s pris för sitt innovativa arbete att reducera sina koldioxidutsläpp och konvertera energianvändningen. Under sommaren presenterade Gösser Brewery sina nya produktionslokaler där det dagligen produceras 1,4 miljoner ölflaskor. Energin bakom produktionen kommer från en mix av förnybara källor som sol, vattenkraft, biogas och återvunnen värmeenergi.

– Vårt bryggeri må ligga i en liten stad, men vårt mål är att göra stor påverkan. Jag är stolt över vad vi har åstadkommit för Heineken-koncernen och vi vill hjälpa våra andra bryggerier och den övriga bryggeriindustrin att göra förnybart till en del av energimixen så som vi har gjort, säger bryggmästaren Andreas Werner i en kommentar.

NYA REKORD FÖR SYSTEMBOLAGETS EKOFÖRSÄLJNING

Den ekologiska försäljningen på Systembolaget fortsätter att ånga på i en accelererande takt. Hittills i år ligger Systembolaget på en tillväxt på 42 procent, till och med juli. Nya rekordsiffror alltså, trots att statistiken jämförs med en skyhögt ökningstakt från samma period 2015.

Systembolaget har satt ett mål om att år 2020 ska 10 procent av försäljningen utgöras av ekologiska varor, ett mål som ser ut att kunna uppnås redan 2016, eftersom den ekologiska försäljningsandelen uppgick till 9,3 procent redan 2015. Om ökningstakten håller i sig så kommer Systembolagets ekologiska andel att passera 13 procent vid årsskiftet.

Alla ekologiska dryckeskategorier ökar, men under 2016 har ölen varit den kategori som ökat allra mest.

Ekoweb

EKOLOGISKT FORTSÄTTER ATT ÖKA I OFFENTLIG SEKTOR – NÅR 33 PROCENT VID ÅRSSKIFTET?

Intresset för ekologisk mat är fortsatt stort i kommuner och landsting och sektorn fortsätter att öka inköpen av ekologiskt. Detta visar senaste kvartalsstatistiken från DKAB, Dalesjö Konsult AB. Jämfört med 2015 ökade inköpen med 12 procent under första halvåret. Fortsätter ökningen i samma takt under resterande två kvartal kommer offentlig sektor att nå 33 procent ekologiskt vid årsskiftet, enligt Ekomatcentrum.

– Ekomatcentrums nationella mål, 50 procent ekologiskt till 2020 i offentlig sektor, närmar sig snabbt och det verkar inte omöjligt att det nås, säger Eva Fröman på Ekomatcentrum

Ekoweb

ICA:S HÅLLBARHETSRAPPORT: MINSKADE UTSLÄPP OCH ÖKAD EKO-FÖRSÄLJNING

ICA Gruppen presenterar nu sin hållbarhetsrapport för andra kvartalet 2016. Rapporten går igenom viktiga händelser och insatser inom miljö, kvalitet, etisk handel, hälsa och samhällsengagemang.

ICA Gruppens utsläpp av växthusgaser har minskat med 27 procent under perioden juli 2015 till juni 2016 jämfört med 2006.

– Vår ambition är att vara ledande inom ansvarsfullt företagande. Det är en position vi vill nå, dels för att vi i kraft av vår storlek har ett ansvar, dels för att vi så tydligt ser att hållbarhet driver tillväxt. Sporrade av kundernas intresse och vårt nya interna klimatmål har vi under det gångna kvartalet höjt tempot ytterligare – med bland annat fortsatt översyn av köldmedia i butik, effektiviseringar inom transporter och lansering av klimatguide recept på ica.se, säger Per Strömberg, vd ICA Gruppen AB.

Butiksförsäljningen av ekologiskt från ICA Sveriges centrala sortiment var under kvartalet fortsatt positiv. För rullande 12 månader uppgår försäljningsökningen för ekologiskt till 25 procent.

Under kvartalet kompletterades ICA Social Audit, ICA Gruppens eget verktyg för granskning och uppföljning av arbetsförhållanden hos leverantörer, med ytterligare delar som rör leverantörernas miljöarbete. Syftet är att på ett systematiskt sätt utöka uppföljningen av leverantörernas miljöprestanda. De nya delarna fokuserar bland annat på avfallshantering, kemikalier och vattenrening.

REGERINGEN VILL INFÖRA KRAV PÅ MILJÖMÄRKNING AV DRIVMEDEL TILL BILAR

Det är stora skillnader i klimatpåverkan på olika sorters diesel, och även andra bränslen. En ny lag skall göra det lättare för bilister att välja det mest miljöanpassade.

– Jag utgår från konsumenter och tycker att alla – oavsett vad man tankar – skall ha möjlighet att få information om vilken miljöpåverkan som finns, säger miljöminister Karolina Skog (MP).

Biltrafiken är fortfarande ett av de största klimatproblemen i Sverige. Andelen förnyelsebara bränslen ökar, men det går långsamt.

Därför vill regeringen att det skall bli obligatorisk för mackar att märka varje drivmedel utifrån klimat- och annan miljöpåverkan.

I dag är det mycket fokus på bilen. Hur mycket drar den? Är det en elhybrid? Men vad man sedan har i tanken, kan vara minst lika viktigt som vilken bil man köpt.

Skillnaden på olika sorters diesel kan vara stor, och samma sak gäller andra bränslen. Tanken med miljömärkningen är att alla bränslen skall märkas enligt samma standard, så det skall bli lätt att jämföra.

– Ungefär som när man köper ett kylskåp, säger Karolina Skog.

Svt Nyheter

NÄRHET TILL KOLLEKTIVTRAFIK AVGÖRANDE FÖR BOSTADSKÖPARE

Nära åtta av tio anser att goda förbindelser till kollektivtrafik är den viktigaste aspekten när de ska köpa bostad. För var femte är det helt avgörande. Det visar en ny undersökning som Skanska genomfört bland potentiella bostadsköpare.

– Vi ser här vilken avgörande roll kollektivtrafiken spelar i människors vardag och i förlängningen för att skapa attraktiva bostadsområden. Med dagens bostadsbrist borde samplanering av infrastruktur och bostadsbyggande vara en prioriterad fråga. Det är så förutsättningarna för ett storskaligt bostadsbyggande kan skapas, säger Magnus Lambertsson, marknadschef på Skanska Nya Hem.

INGEN GULDMEDALJ TILL MILJÖARBETET I RIO

Inför ansökningsprocessen om att få arrangera OS utlovade Rio en mängd miljöåtaganden som skulle genomföras om de olympiska spelen tillföll Brasilien, men utfallet av dessa löften är tyvärr inte mycket att hurra för.

- De miljömässiga fördelarna var de mest publicerade och prioriterade av legacy-projekten (enkelt översatt samhällsnyttiga projekt), men i slutändan kom de i sista hand, säger David Zee, professor i oceanologi vid universitetet i Rio till Vice news.

Stora mängder orenat avloppsvatten flyter fortfarande i Guanabara Bay som var arena för seglingstävlingarna. En rad förslag på olika lösningar för att rena vattnet har lämnats med lagts åt sidan på grund av pengabrist. Förutom att rena Guanabara Bay utlovades att 24 miljoner plantor skulle sättas för att klimatkompensera spelen, men enligt Vice news har bara 5,5 miljoner plantor kommit i jorden.

Rio är inte den första olympiska arrangör som anklagas för att underleverera på miljösidan, men magnituden är större än tidigare.

- Nu för tiden är de olympiska ansökningarna fulla av så kallade "legacy-projekt" som glimmar grönt. Men Rio 2016 är på god väg att bli det största olympiska greenwashing-arrangemangen någonsin, säger Jules Boykoff, författare av boken "Power Games: A Political History of the Olympics".

Extrakt

Grundläggande miljöutbildning – 14 september 2016

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete – en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande.

Seminarier ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Kommunikation för miljö och hållbar utveckling – 28 september 2016

En stark och trovärdig hållbarhetsprofil är i dag en avgörande framgångsfaktor för många företag och organisationer. Men hur går man tillväga – vad är tillåtet och otilåtet i marknadsföringen, vilka krav ställer omvärlden och hur lyckas man på bästa sätt förmedla att man har ett seriöst hållbarhetsarbete till medarbetare, kunder och andra intressenter.

Ett seminarium med workshop. Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Parisavtalet – risker och möjligheter för företag

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FNs klimatavtal i Paris. Vi redovisar de viktigaste överenskommelserna och besluten, liksom hur det påverkar näringslivet och företagande.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Agenda 2030 – FNs globala hållbara utvecklingsmål

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FNs beslutade mål för hållbar utveckling.

Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringslivet och företagande.

– Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna, säger Ban Ki-moon, generalsekreterare i FN.

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus, romanus@ekosofia.se.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg, magnus.ruberg@ekosofia.se.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång.

Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod.

Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg.

För ytterligare information – www.ekosofia.se